

Informatie op het internet over *time-out* als opvoedstrategie. Een analyse met inhoudelijke en formele criteria

Christa Nieuwboer, Tristan Frencken en Randy ter Hark (Fontys Hogeschool Pedagogiek)

URN:NBN:NL:UI:10-1-100772// PED201402

Samenvatting

Introductie. Op het internet is de meest uiteenlopende informatie te vinden van zowel professionals als leken. De gezaghebbendheid, actualiteit, volledigheid, nauwkeurigheid en leesbaarheid van professionele informatie staat ter discussie. Naast enkele formele eisen en een goede leesbaarheid moet de inhoud van pedagogische informatie over een complexe opvoedstrategie als *time-out*, die bij een onjuiste uitvoering tot machtsmisbruik kan leiden, expliciet gebaseerd zijn op empirische evidentie en op aanwijzingen van experts. **Doel.** Vaststellen of online informatie over *time-out* aan kwaliteitscriteria voldoet. **Methode.** Via een zoekstrategie identificeerden we Nederlandstalige websites (N = 24) met informatie over *time-out*. De gevonden teksten werden geëvalueerd aan de hand van drie formele criteria (HON), vijf evidence-based inhoudelijke criteria, vijf door experts genoemde practice-based criteria en het leesbaarheidsniveau (CEFR), resulterend in een score van 0-10. **Resultaten.** Een kwart van de websites scoorde voldoende (laagste cijfer: 2, hoogste cijfer: 7.6; $M = 4.6$; $SD = 1.5$). Het leesbaarheidsniveau van de teksten was goed tot redelijk goed. Aan twee van de drie formele criteria werd slecht voldaan. Geanalyseerde websites voldeden redelijk aan één van de vijf op empirisch bewijs gefundeerde inhoudelijke criteria over *time-out* en goed tot redelijk aan drie van de vijf inhoudelijke criteria die in de praktijk belangrijk zijn. Op de websites die als eerste getoond worden in de resultaten van een standaard zoekmachine kunnen ouders de meest essentiële informatie over *time-out* vinden. **Discussie.** De informatie over *time-out* op Nederlandstalige websites is meestal niet volledig en voldoet vaak niet aan formele en inhoudelijke criteria. Een 'gouden standaard' voor informatie over *time-out* ontbreekt evenwel. Onderzoekers

■ Correspondentieadres: c.nieuwboer@fontys.nl

noemen diverse opties om met de gevaren van onjuiste informatie op het internet om te gaan: mediawijsheid van ouders vergroten, verantwoordelijkheid van beroepskrachten versterken, een 'gouden standaard' hanteren of een keurmerk instellen. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek wordt gepleit voor een combinatie van de diverse opties en nadruk gelegd op de mediaverantwoordelijkheid van individuele beroepskrachten in het pedagogisch werkveld.

Inleiding

Studies over de kwaliteit van online informatie op het gebied van opvoeden tonen aan dat dergelijke informatie vaak niet actueel, volledig, nauwkeurig of gezaghebbend is. Zo ontbreekt vaak een bronvermelding en is het niet duidelijk wat de expertise van de auteurs is (zie bijv. Chen, Minkes, & Langer, 2000). Ook is online voorlichtende informatie over opvoedkwesties vaak moeilijk leesbaar (D'Alessandro, Kingsley, & Johnson-West, 2001). Ouders maken veel gebruik van het internet om informatie over opvoeden op te zoeken (Nieuwboer, 2014; Nieuwboer, Fukink, & Hermanns, 2013; Plantin & Daneback, 2009) en het is dan ook van belang dat zowel de inhoud als de leesbaarheid van de informatie van goede kwaliteit is en dat duidelijk is wat de achterliggende bronnen van de informatie zijn.

Eerdere inhoudsanalyses van de voorlichting over specifieke onderwerpen op websites tonen bovendien wat betreft de inhoud een zorgwekkend beeld over digitale informatie voor ouders (Cain, 2008; Houweling, Conyn-van Spaendonck, Paulussen, Verweij, & Ruitenbergh, 2011; Kata, 2010; Pandolfini, Impicciatore, & Bonati, 2000). Na een recente inhoudsanalyse van online teksten over time-out in de Verenigde Staten raadden Drayton et al. (2014) kinderartsen af om ouders door te verwijzen naar dergelijke informatie op het internet, omdat geen enkele onderzochte website nauwkeurige informatie bood over time-out als effectieve opvoedtechniek.

Naast de vraagtekens die bestaan bij online opvoedinformatie is meer specifiek de opvoedtechniek time-out een zeer complex onderwerp om schriftelijk goed over te brengen. Een time-out in de context van opvoeden is het tijdelijk uitsluiten van een kind van de activiteit of bezigheid waarin het kind een regel of regels heeft overschreden, teneinde het ongewenste gedrag te stoppen (zie bijv. Drayton et al., 2014; Hobbs & Forehand, 1977). Een time-out kan worden ingezet als strafmaatregel ('naughty chair/step' of strafhoek) of als een feedbackmaatregel om een duidelijke grens bij onacceptabel gedrag aan te geven.

Time-out wordt in diverse opvoedprogramma's, die ook in Nederland toegepast worden, beschreven als een positieve opvoedvaardigheid (Incredible Years: Lavigne et al., 2008; Triple P: Turner & Sanders, 2006). Echter, steeds wordt benadrukt dat deze maatregel dan wel correct moet worden uitgevoerd (Fabiano et al., 2004; Kremer, Smith, & Lawrence, 2010) om te leiden tot meer coöperatief

en minder agressief gedrag bij kinderen – en hier is ook empirisch bewijs voor (bijv. Donaldson, Vollmer, Yakich, & Van Camp, 2013; Everett et al., 2007). Een niet correcte uitvoering van de time-out zou kunnen leiden tot woede-uitbarstingen bij het kind, aangezien het zich onheus bejegend, ongeliefd of machteloos kan voelen. Ook zou het kind door een time-out kunnen leren dat conflicten vermeden moeten worden en dat ieder ze voor zich moet oplossen (Everett et al., 2007; Owen, Slep, & Heyman, 2012). De opvoedtechniek is dan ook niet onomstreden en dit is in de loop der jaren nauwelijks veranderd (zie Hobbs & Forehand, 1977; Morawska & Sanders, 2011).

Er is wel enig empirisch bewijs dat een time-out effectiever is als deze plaatsvindt op een veilige en neutrale plek (o.a. Fabiano et al., 2004); de ouders de regie houden en bepalen wanneer de time-out voorbij is (Bean & Roberts, 1981); er een nieuwe sanctie volgt als het kind zich niet aan de time-out houdt (en hierbij is terugbrengen een betere optie dan een fysieke straf, zie Drayton et al., 2014); en ouders consistent zijn en niet toegeven na dwingen of zeuren van het kind (Bean & Roberts, 1981). Solnick, Rincover, en Peterson (1977) vonden bovendien dat het belangrijk is om een kind ook het tegenovergestelde te bieden van een time-out, namelijk een time-in: buiten de maatregel om moet het kind positieve aandacht krijgen en zo nodig op gang geholpen worden met een activiteit. Deze aspecten van het toepassen van een time-out zijn steeds gebaseerd op enkele effectstudies waarbij de (eventueel herhaalde) time-out daadwerkelijk leidde tot een afname in ongewenst gedrag.

Er zijn daarnaast ook nog aspecten waarover de wetenschappelijke inzichten verschillen. Moet een kind meerdere keren of juist maar 1 keer gewaarschuwd worden (Mace, Page, Invancic, & O'Brian, 1986; Roberts, 1982), of staat het vooraf dreigen met een time-out nu juist het opvolgen van normale instructies in de weg (Blokland, 2008)? Moeten de ouders misschien gewoon uitleggen waarom het kind de time-out ingaat (Morawska & Sanders, 2011)? Gaat de tijd van de time-out pas in als het kind niet meer schreeuwt (Blokland, 2008), of moet de time-out juist eindigen zodra het kind is gekalmeerd (Erford, 1999)? Ook is het onduidelijk of de tijdsspanne van een time-out veel verschil maakt voor het effect ervan. Donaldson en Vollmer (2011) vonden geen verschil tussen een gefixeerde tijd en het stoppen van de time-out als het kind eenmaal rustig is geworden. Vaak wordt door experts geadviseerd om de tijd van een time-out te bepalen aan de hand van de leeftijd van een kind (1 minuut per leeftijd, met een maximum van 5 minuten; Blokland, 2008; Morawska & Sanders, 2011), maar hiervoor lijkt geen empirisch bewijs te zijn (Drayton et al., 2014) en ook kortere tijdspannes lijken effect te kunnen hebben (Hobbs, Forehand, & Murray, 1978).

Geconcludeerd kan worden dat er geen ultieme set van criteria bestaat voor de correctheid van opvoedinformatie over time-out, maar dat er wel enige evidentie is voor bepaalde aspecten van het uitvoeren van time-out als effectieve opvoedstrategie en dat andere aspecten aangedragen worden door experts en op enige wijze aan de orde zouden moeten komen in voorlichting aan ouders, zoals de tijdsduur van een time-out.

Het is de vraag of opvoedinformatie op internet op al deze aspecten ingaat en ouders daarmee zo volledig mogelijk voorlicht over de mogelijkheden en de risico's van time-out, opdat deze opvoedstrategie niet ontaardt in machtsmisbruik, maar een toegevoegde waarde heeft binnen een breder repertoire van opvoedtechnieken (Morawska & Sanders, 2011).

Naast het feit dat het niet geheel duidelijk is wat nu precies volledige of juiste informatie over time-out is, is de betrouwbaarheid van voorlichting op het internet eveneens een complicerende factor. Het internet is een open medium waar ouders zowel professionele als particuliere informatie aantreffen. In beide categorieën kan informatie volledig of onvolledig zijn, onderbouwd met (wetenschappelijke) argumenten of met ervaringsverhalen: het onderscheid is soms moeilijk te maken (Rothbaum, Martland, & Beswick Janssen, 2008).

Een organisatie die zich bezighoudt met het reguleren van online informatie is Health on the Net (HON), een internationale niet-gouvernementele organisatie gelieerd aan de Verenigde Naties, die websites met gezondheidsinformatie certificeert. HON heeft hiertoe acht formele criteria opgesteld, deels specifiek geschikt voor de medische sector, waarvan er enkele echter ook nuttig zijn voor het kunnen bepalen vanuit welke deskundigheid opvoedinformatie wordt aangeboden, wat de bronnen van de informatie zijn en of inhoudelijke teksten geen commerciële doeleinden dienen.

Naast inhoudelijke en formele criteria speelt ook de leesbaarheid van informatieve teksten een belangrijke rol in de manier waarop informatie wordt begrepen en vervolgens toegepast. Publieke voorlichting moet volgens het Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), een algemeen erkende indeling in taalbeheersingsniveaus in Europese landen, goed toegankelijk zijn voor lezers op B1-niveau: deze lezer is in staat onafhankelijk informatie te lezen en daarin hoofdpunten te onderscheiden, mits deze informatie goed aansluit bij zijn dagelijkse belevingswereld. Het vereiste taalbeheersingsniveau van onderzochte websites is echter vaak te hoog (D'Alessandro et al., 2001; Oermann, Lowery, & Thornley, 2003).

De vragen die in dit artikel beantwoord worden zijn: voldoet de voorlichting over time-out op Nederlandstalige websites aan inhoudelijke criteria die belangrijk lijken te zijn voor het correct uitvoeren van time-out als opvoedstrategie? Voldoen de websites aan diverse formele criteria en is de aangeboden informatie goed leesbaar voor de doelgroep? Kortom: is, op basis van inhoudelijke, formele en leesbaarheidscriteria, het internet een goede bron voor opvoedinformatie over time-out?

Methode

De websites

Het onderzoek naar websites over time-out vond plaats in april 2013. Aangezien de kans groot is dat ouders de zoekmachine Google gebruiken om informatie

op te zoeken over opvoeden, is ook in dit onderzoek gezocht met Google. Om op maat gemaakte zoekresultaten te voorkómen hebben de onderzoekers zich ervan verzekerd dat ze niet ingelogd waren op een account, en werden eerst de cookies en zoekhistorie van de te gebruiken computers verwijderd.

Vervolgens zijn de volgende zoektermen gebruikt: 'Time-out' AND 'opvoeden' OR 'apart zetten'. Door het gebruik van de z.g. Booleaanse operatoren AND en OR werd een logische relatie gelegd tussen de time-out zoals die in opvoedsituaties wordt gebruikt (en niet bijv. in de sport), maar werd ook het synoniem 'apart zetten' als Nederlandstalig alternatief in het onderzoek betrokken.

De aldus verkregen resultaten werden onderworpen aan een aantal in- en exclusie criteria. De websites moesten informatie geven aan ouders over het uitvoeren van een time-out en Nederlandstalig zijn (incl. Vlaams). De wijze waarop de informatie werd aangeboden kon divers zijn (bijv. in een online brochure of een pdf), en de verstrekkers van de informatie konden professionals of particulieren zijn. De informatie moest vrij toegankelijk zijn en niet pas toegankelijk na registratie of aankoop. Forums, waarop ouders elkaar soms korte suggesties over het wel of niet geven van een time-out geven, werden van het onderzoek uitgesloten.

Codeerschema en maten

In voorgaande studies die de kwaliteit van informatie op het internet evalueerden vonden wij een combinatie van elementen, namelijk a) formele criteria, b) inhoudelijke criteria en c) leesbaarheidsniveau (zie bijv. Hardwick & MacKenzie, 2003; Oermann, Gerich, Ostosh, & Zaleski, 2013; Oermann et al., 2003). Deze drie elementen zijn gebruikt als basis voor een screenings-schema, ook wel codeerschema genoemd (zie Tabel 1).

Formele criteria zijn criteria die voor iedere website met een claim van 'geautoriseerde informatie' zouden kunnen gelden. Hieronder valt bijvoorbeeld bronvermelding en datumvermelding, zodat de lezer kan zien of de informatie die hij leest onderbouwd en recent is. Een organisatie die zich hiermee bezighoudt is de al eerder genoemde organisatie, Health on the Net, die een keurmerk met acht criteria heeft ontwikkeld voor gezondheidsinformatie op het internet. Niet alle acht criteria die de HON hanteert zijn van toepassing op ons onderzoek. Sommige gaan bijvoorbeeld over betrouwbaarheid en privacy of over de arts-patiënt relatie, die niet relevant is voor de informatie die nu gescreend wordt. Immers, het gaat hier om vrij toegankelijke websites, waarvoor de lezer geen registratie of persoonskenmerken hoeft te verstrekken. Wij hebben drie criteria ontleend aan HON, die relevante informatie opleveren over de formele betrouwbaarheid van de gescreende websites. Hierbij werd een verschil in waarde aangebracht door websites 2 punten toe te kennen voor 'deskundigheid' en 'attributie' en 1 punt voor 'openheid over reclamebeleid' (zie Tabel 1), aangezien het laatste criterium geen directe invloed heeft op de kwaliteit, maar wel vraagtekens oproept over onderliggende belangen.

Tabel 1 Informatie op Nederlandstalige websites over time-out (N = 24)

Formele criteria, max. 5 punten	%	n =
1. Deskundigheid: het identificeren van de persoon en kwalificatie van de redactie en auteurs	33.3	8
2. Attributie: het citeren van bronnen van informatie en het dateren van pagina's	12.5	3
3. Openheid over reclamebeleid: duidelijk onderscheid tussen de redactionele inhoud en reclame	91.7	22
Evidence-based criteria, max. 8 punten		
1. Time-out moet een veilige en neutrale plek zijn, niet een plek die kinderen angst kan aanjagen of die zo gezellig is dat een kind er liever blijft zitten	62.5	15
2. Belangrijk is dat ouders de regie houden: zij bepalen wanneer de time-out klaar is en niet het kind	41.7	10
3. Als een kind zijn time-out plek voortijdig verlaat, is meteen terugbrengen de beste optie	8.3	2
4. Cruciaal is om niet toe te geven als een kind protesteert en tegen de deur schopt, want zo leert een kind dat kabaal maken iets oplevert (escalatie-valkuil)	16.7	4
5. Na afloop van een time-out is het belangrijk om een kind op gang te helpen met een activiteit en positieve aandacht te geven, zodra de gelegenheid zich voordoet	41.7	10
Practice-based criteria, max. 8 punten		
6. Bij toepassing moeten ouders hun kind (kort!) uitleg geven waarom hij/zij een time-out krijgt en ook hoe lang hun kind op de aangewezen plek moet blijven zitten	62.5	15
7. Vooraf dreigen met time-out leert kinderen niet om gewone instructies op te volgen	4.2	1
8. Als een kind blijft schreeuwen, gaat de tijd pas in als hij/zij rustig is geworden	16.7	4
9. Een time-out wordt gezien als een adequate opvoedstrategie; de kinderen krijgen de ruimte om in een prikkelvrije omgeving met behulp van zelfcontrole ongewenst gedrag te stoppen en tot rust te komen**	79.2	19
10. De tijd die het kind in time-out doorbrengt, kan kort zijn (1 minuut per leeftijd tot een maximum van 5 minuten)*	70.8	17
Leesbaarheids criterium, max. 4 punten		
Groep 8 basisschool (4 punten)	41.7	10
Twee klassen lager of hoger dan groep 8 basisschool (2 punten)	58.3	14
Meer klassen lager of hoger dan groep 8 basisschool (0 punten)	0	0

Noot. Als de informatie voldeed aan de **vetgedrukte** criteria werden 2 punten toegekend i.p.v. 1 punt (zie *Methode*).

* De websites die enkel aangeven dat de tijd die het kind in de time-out doorbrengt kort moet zijn, zonder verdere tijdsaanduiding, kregen het voordeel van de twijfel.

** Websites waarbij expliciet wordt gesproken van de *time-out* als een strafmaatregel (in plaats van een feedbackmaatregel) kregen geen punt voor dit criterium.

Inhoudelijke criteria zijn criteria die aangeven waar de voorlichting op in zou moeten gaan. Het kan hierbij gaan om inhouden waarvoor wetenschappelijke bewijskracht is, en die dus niet mogen ontbreken, en om inhouden waarvoor een breed draagvlak is onder experts, zodat deze informatie de waarde van de voorlichting aanzienlijk versterkt. Dergelijke criteria kunnen per definitie alleen per onderwerp vastgesteld worden, omdat ze afhangen van wetenschappelijke bevindingen. De bron van dergelijke criteria wordt daarom gevonden in gerenommeerde kennisinstituten en in wetenschappelijke literatuur. Vanuit het voorgaande theoretisch kader (zie *Introductie*) werden tien inhoudelijke criteria geformuleerd, waarvan de eerste vijf empirisch onderbouwd zijn en de laatste vijf door experts als belangrijk benoemd worden, en door gebruik in de praktijk van belang worden geacht. (1) Time-out moet een veilige en neutrale plek zijn, niet een plek die kinderen angst kan aanjagen of die zo gezellig is dat een kind er liever blijft zitten; (2) Belangrijk is dat ouders de regie houden: zij bepalen wanneer de time-out klaar is en niet het kind; (3) Als een kind zijn time-out plek voortijdig verlaat, is meteen terugbrengen de beste optie; (4) Cruciaal is om niet toe te geven als een kind protesteert en tegen de deur schopt, want zo leert een kind dat kabaal maken iets oplevert (escalatie valkuil); (5) Na afloop van een time-out is het belangrijk om een kind op gang te helpen met een activiteit en positieve aandacht te geven, zodra de gelegenheid zich voordoet; (6) Bij toepassing moeten ouders hun kind (kort!) uitleg geven waarom hij/zij een time-out krijgt en ook hoe lang hun kind op de aangewezen plek moet blijven zitten; (7) Vooraf dreigen met time-out leert kinderen niet om gewone instructies op te volgen; (8) Als een kind blijft schreeuwen, gaat de tijd pas in als hij/zij rustig is geworden; (9) Een time-out wordt gezien als een adequate opvoedstrategie; de kinderen krijgen de ruimte om in een prikkelvrije omgeving met behulp van zelfcontrole ongewenst gedrag te stoppen en tot rust te komen; (10) De tijd die het kind in time-out doorbrengt, kan kort zijn (1 minuut per leeftijd tot een maximum van 5 minuten).

Deze criteria geven samen aan welke volledige informatie gegeven moet worden, om tot de juiste uitvoering van een time-out te leiden. Net zoals de formele criteria zijn ook de inhoudelijke criteria gewogen, wat wil zeggen dat informatie die voldoet aan bepaalde criteria een dubbel punt óf een enkel punt toegewezen krijgt. Het gaat hier om afhankelijkheden tussen criteria. Zo komen de situaties bij criteria 3, 4 en 8 niet voor als aan criterium 2 voldaan is: de ouders houden de regie en bepalen wanneer de time-out klaar is. Criterium 2 is dan ook het dubbele punt waard, net zoals de andere 'onafhankelijke' criteria. Criterium 9 behelst een veelomvattende visie op time-out als een adequate opvoedstrategie en kan voor de totale indruk van een website gescoord worden. Aangezien een dergelijke visie pas tot uitdrukking komt in de specifieke uitvoering werd hiervoor ook slechts 1 punt toegekend: de waarde van de informatie over h^oe een time-out op een adequate manier uit te voeren wordt hierdoor als meer relevant uitgedrukt.

Vervolgens is het aspect van leesbaarheid bij de score betrokken. Beheersing van het B1-niveau (CEFR) mag verwacht worden van iedereen die in Nederland of Vlaanderen het primair onderwijs heeft doorlopen. Taalbeheersing op schoolniveau wordt ook wel berekend aan de hand van de Flesch Reading Ease test (zie o.a. Oermann et al., 2003 en 2013), een formule die het aantal zinnen, het aantal woorden en het aantal lettergrepen in een tekst en de verhouding tussen deze vaststelt (zie FRE test). In Nederland is een handige online tool voorhanden die dit rekenwerk uitvoert (zie Leesbaarheidstest) en aangeeft welk schoolniveau een tekst heeft.

De berekening leverde een punt op voor de eindscore van de onderzochte informatie over time-out. Was het leesniveau precies op Groep 8-niveau (in Nederland het einde van het primair onderwijs), dan werden 4 punten toegekend. Bij een lichte afwijking naar beneden of naar boven (groep 6 – onderbouw middelbare school) scoorde de website 2 punten. Bij andere leesbaarheidsscores was de uitslag 0 punten.

De eindscore per website werd bepaald door het aantal behaalde punten te delen door het maximaal haalbaar aantal punten (25) en deze door 2.5 te delen om een eindscore te kunnen genereren van 1-10. Deze eindscore vertegenwoordigt een totaalwaarde op het gebied van formele criteria (drie HON-scores en leesbaarheid; in totaal max. 9 punten/2.5 = 3.6) en inhoudelijke criteria (vijf evidence-based criteria en vijf practice-based criteria; in totaal max. 16 punten/2.5 = 6.4). Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat de formele criteria en de afhankelijke inhoudelijke criteria samen niet tot een voldoende kunnen leiden, terwijl de onafhankelijke inhoudelijke criteria het zwaarst wegen in de totaalscore en samen wel in een voldoende kunnen resulteren.

Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid

Twee onderzoekers, studenten van de Fontys Hogeschool Pedagogiek, codeerden de websites aan de hand van het codeerschema. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de criteria na het dubbel en onafhankelijk coderen van 20% van de websites was uitstekend (Cohen's $\kappa = .74 - 1.00$, $M = .90$, nominale variabelen). Uiteindelijk zijn 24 websites met 14 criteria gescreend.

Resultaten

De gevonden websites met informatie over time-out waren deels gemaakt door professionele organisaties met een pedagogische deskundigheid (45.8%), deels door andere professionele organisaties, zoals kinderartsen of scholen (20.8%), en verder door particuliere pedagogen (20.8%) en door leken (12.5%). De gemiddelde tekstlengte over time-out was 363 woorden (min.-max. 53-1607, $SD = 369$).

De totale score na screening met de formele en inhoudelijke criteria laat een gevarieerd beeld zien (zie Tabel 2). Zes websites scoorden een 5.6 of hoger (25.0%), vijf een 5 tot 5.6 (20.8%) en de andere dertien websites scoorden lager

Tabel 2 Totaalscore wat betreft opvoedinformatie over time-out per gevonden website

Volgorde eindcijfer	Volgorde zoekresultaat	Locatie van de gevonden informatie	Score formele criteria 0-5 pt	Score evidence- based criteria 0-8 pt	Score practice- based criteria 0-8 pt	Score lees- baarheid 0-4 pt	Eindcijfer (max. 25 / 2,5)
1*	2	http://www.anababa.nl/opvoeding/praktijk/techniek-en-strategie/time-out	5	7	5	2	7.6
2	6	http://www.gemeenteschooldrogenbos.be/verslagen%20ouderraad/Straffen%20en%20belonen%20%5BAlleen-leze	3	5	6	2	6.4
3*	14	http://www.deopvoedcentrale.nl/2012/11/time-out-dos-and-donts/	1	6	5	4	6.4
4*	24	http://www.cjg.nl/peuter/opvoeding-en-gedrag/opvoedtips/apart-zetten	1	6	7	2	6.4
5*	1	http://www.mamaenzo.nl/peuter/leren/zo-werkt-een-time-out	1	8	4	2	6.0
6	16	http://www.sarinabron.s.nl/opvoedvragen.php?cID=24	3	4	3	4	5.6
7	4	http://www.steunpuntadhd.nl/adhd-in-het-gezin/hulp-bij-opvoeding/time-out/	1	5	3	4	5.2
8*	17	http://www.kind-en-opvoeden.nl/praktische-tips	3	6	2	2	5.2
9	19	http://www.sterkkindercoaching.nl/nieuws/support/	3	2	4	4	5.2
10	20	http://www.triplemagazine.be/component/content/article/37-gouden-regels-opvoeden/125-ja-mijn	3	2	6	2	5.2
11	21	http://plazilla.com/opvoeden-doe-je-zo	1	5	3	4	5.2
12	7	http://www.devvoorzorg.be/limburg/gezond-actief/opvoeding/kleuter/gedrag-emoties/Pages/Time-out.aspx	1	4	5	2	4.8
13	10	http://www.mijnkinderarts.nl/thuis-en-school/opvoeden-algemeen/time-out-procedure.htm	1	2	5	4	4.8

14	13	http://www.babykind.nl/over-opvoeden-en-meer/kinderen-opvoeden-hou-het-leuk/	1	4	3	4	4.8
15	18	http://www.cjgzeevang.nl/uploads/site_media/87/folders/positiefopvoedenzee.pdf	1	4	5	2	4.8
16	8	http://www.expoo.be/dossiers/aanpak-ouders-en-opvoeders	1	2	4	4	4.4
17	5	http://www.nij.nl/publicaties/FactsheetOpvoeden-zondergeweld.pdf	5	0	1	4	4.0
18	12	http://www.allesoverkinderen.nl/ne_peuterpuberteit.htm	3	2	3	2	4.0
19	9	http://www.kleinkind.be/webpaginas/Groei%20en%20ontwikkeling%20van%20een%20kind/Positief%20stimuleren%20en%20opvoeden/Opvoeding%20van%20kinderen.html	1	2	2	2	2.8
20	23	http://www.ouderstips.nl/	1	0	2	4	2.8
21	3	http://www.mijnjg.nl/Ouders-05-Oktober2011-Horst-aan-de-Maas-Venray	3	0	1	2	2.4
22	11	http://vanderput.net/annette/index.php?page=kinderen_opvoeden	1	0	3	2	2.4
23	22	http://opeenrijtje.com/zware-straffen-werken-ave-rechts/	0	0	4	2	2.4
24	15	http://www.opvoeddesk.nl/5-tips-als-je-kind-niet-luistert/	0	0	3	2	2.0

Noot. De sites zijn geraadpleegd in april 2013 en de informatie die op dat moment op de website stond is dan ook bepalend geweest voor de screening.

* Deze websites noemen alle drie de onafhankelijke inhoudelijke evidence-based aspecten van *time-out*.

dan een 5 (54.2%). De hoogste score was een 7.6 en de laagste een 2 ($M = 4.6$; $SD = 1.5$). Bij de zes websites die een voldoende scoorden waren twee pedagogische organisaties vertegenwoordigd (18.8% van dergelijke organisaties), drie andere professionele organisaties (60.0% van zulke organisaties) en één particuliere pedagogisch adviseur (20.0% van deze groep). Het leesbaarheidsniveau van de gescreende websites bleek vrijwel altijd goed (46.0% op eindniveau primair onderwijs tot redelijk goed (binnen een marge van twee klassen afwijkend van eindniveau primair onderwijs, 54.0%) te voldoen aan de eisen die gesteld worden aan publieke voorlichting.

De oorspronkelijke top 5 van de zoekresultaten (de volgorde van sites die door ouders via Google gevonden worden) is verspreid over de gehele scoringslijst (de volgorde van sites in de score op alle criteria, van hoog naar laag) terug te vinden: zo staan de nummers 3 en 5, die gemakkelijk door ouders worden gevonden, kwalitatief op resp. plaats 21 en 17. De sites die als eerste en tweede gevonden zijn blijven in de top 5 van de scoringslijst (resp. op plaats 5 en 1). Anderzijds blijkt dat inhoudelijk redelijk goed scorende websites (plaats 3 en 4) pas op de tweede of derde pagina van zoekresultaten werden weergegeven. Ouders zullen deze sites dan zelden vanuit een zoekopdracht op time-out aanklikken.

Acht websites gaven duidelijk aan wat de kwalificatie van de redactie of auteurs was. Op drie websites werden bronnen voor de time-out informatie geciteerd en als referenties benoemd en werd de pagina gedateerd. De meeste websites (91.7%) maakten een duidelijk onderscheid tussen redactionele inhoud en reclame.

De inhoudelijke criteria lieten een zeer gevarieerd beeld zien (zie Tabel 1). In tweederde van de gevallen werd duidelijk gemaakt dat de time-out plek een veilige en neutrale plek moet zijn, in plaats van een te enge of te gezellige plek. Eveneens op tweederde van de websites werd aangegeven dat de ouder kort uitleg moet geven aan het kind over de reden van de time-out. Op de meeste websites werd bovendien aangegeven dat de tijd voor een time-out kort moet zijn. Ook werd op vier vijfde van de websites verwoord dat een time-out gebruikt moet worden als een adequate opvoedstrategie, echter niet altijd met de benodigde details.

Ruim de helft van de websites gaf niet aan dat de ouders de regie moeten houden over het aflopen van de time-out. Slechts een enkele site gaf informatie over wat de ouder moet doen als het kind toch van de time-out plek afkomt of als een kind blijft schreeuwen, protesteren of schoppen. Ook gaf twee derde van de websites niet aan dat het belangrijk is om na de time-out positieve aandacht aan het kind te geven. Er waren sites die expliciet adviseerden dat het beter was om helemaal níet met het kind over de time-out te praten. In één geval werd de ouder gewaarschuwd dat vooraf dreigen met een time-out om gehoorzaamheid te eisen kinderen niet aanleert om gewone instructies op te volgen.

Geen enkele website was volledig in het weergeven van alle informatie die voorlichting over time-out compleet zou maken. Er waren drie criteria geïden-

tificeerd die wetenschappelijk onderbouwd zijn en die onafhankelijk zijn van de andere criteria (dubbele weging) en die daarmee in voorlichting over time-out niet zouden mogen ontbreken: dat de time-out plek een veilige en neutrale plek moet zijn werd echter in een derde van de websites achterwege gelaten, dat de ouders de regie houden over het beëindigen van de time-out en dat het belangrijk is om een kind weer op gang te helpen met een activiteit en positieve aandacht te geven (time-in) ontbrak op zestig procent van de websites. Vijf van de onderzochte websites gaven over géén van deze drie essentiële kenmerken informatie, terwijl de informatie op vijf andere websites (waarvan vier een voldoende totaalscore behaalden) juist aan alle drie criteria voldeed (zie Tabel 2). Twee daarvan stonden op de eerste pagina met zoekresultaten.

Discussie

De resultaten van een screening van Nederlandstalige websites over de opvoedstrategie time-out laten zien dat de informatie meestal niet volledig is en zeer wisselend scoort op diverse kwaliteitscriteria. Redelijk volledige informatie behoort wel tot het aanbod en kan gevonden worden door middel van een gangbare zoekactie.

Opvallend is dat Drayton et al. (2014) in een soortgelijk onderzoek een veel strengere norm hanteerden, met als resultaat dat geen enkele Amerikaanse website aan de criteria voldeed, en het kinderartsen sterk werd afgeraden om ouders te verwijzen naar online informatie. Volgens dat onderzoek zijn er negen evidence-based criteria te identificeren aan de hand waarvan een screening kan plaatsvinden en hanteerde men als norm of de informatie op alle criteria accuraat (juist) was. Wij hanteerden een norm van volledigheid, waarbij een 'voldoende'-score als redelijk werd geïnterpreteerd. Bovendien identificeerden wij vijf criteria op basis van wetenschappelijk literatuur, en benoemden wij vijf andere algemenere aspecten van time-out waar genuanceerd aandacht aan besteed zou moeten worden in de voorlichting aan ouders.

Het blijft onduidelijk voor welke criteria voor time-out nu echt bewijskracht is en wat de status daarvan is. In hoeverre bestaat er een 'gouden standaard' over de opvoedtechniek time-out? De literatuur is hier niet eenduidig in. Voor elk aspect dat als evidence-based criterium in deze studie benoemd is werd slechts één studie gevonden; en daarbij hebben niet alle vijf de studies een deugdelijk RTC-design. De bewijskracht vóór deze aspecten van time-out lijkt dan ook nogal beperkt. Er is - ook in bredere zin - geen consensus over het verschijnsel time-out, wat blijkt uit het feit dat sommige onderzoekers time-out bij voorbaat indelen bij positieve opvoedtechnieken (bijv. Morawska & Sanders, 2011) en anderen bij negatieve opvoedtechnieken (bijv. Kremer et al., 2010). Door verschillende percepties van het begrip bestaan er ook misverstanden tussen beroepskrachten en ouders (zie bijv. Calzada, Basil, & Fernandez, 2013).

Vrijwel alle onderzoekers zijn het erover eens dat time-out een complexe opvoedtechniek is, waardoor een advies in dezen moeilijk over te brengen is aan

ouders. Onvolledige en te summiere informatie kan tot misverstanden en conflicten in het opvoeden leiden. Mede door de manier waarop time-out wordt gepropageerd in populaire tv-programma's is de vraag van ouders wanneer en hoe een time-out toegepast moet worden wel weer zeer actueel. Het is maar de vraag of internet, met name de niet-interactieve informatieve webpagina's, dan wel geschikt zijn voor het overbrengen zulke complexe informatie. In opvoedcursussen, en ook in gesprekken met ouders, kan ongetwijfeld veel gedetailleerder aandacht besteed worden aan en geoefend worden met het juist toepassen van deze opvoedstrategie als onderdeel van een breder repertoire van opvoedtechnieken (Morawska & Sanders, 2009).

Inhoudsanalyses als deze tonen keer op keer aan dat teksten op het internet hun beperkingen hebben en dat de kans dat ouders volledige en nauwkeurige informatie zullen vinden klein is. Toch lijkt een advies om deze vorm van voorlichting dan maar helemaal te negeren naïef: ouders zullen er hoe dan ook gebruik van maken, omdat dergelijke informatie zo gemakkelijk toegankelijk is. Rothbaum et al. (2008) wijzen erop dat mensen met een lagere sociaal economische status meer moeite hebben met internetgebruik, met het zelfstandig gebruik maken van zoekfuncties en het beoordelen van de geloofwaardigheid van een gevonden website. Het schrijven van kwalitatief goede informatie voor het internet, met leidende normen zoals gezaghebbendheid, actualiteit, volledigheid en nauwkeurigheid (Chen et al., 2000) vormt dan ook een uitdaging voor beroepskrachten en professionele organisaties.

In plaats van het internet te diskwalificeren als informatiebron (zie Drayton et al., 2014) worden in studies over de kwaliteit van informatie op het internet vaak vier opties onderscheiden om de risico's van gebrekkige informatie tegen te gaan: het vergroten van de 'mediawijsheid' van de gebruiker (Bernhardt & Felter, 2004; Boston, Ruwe, Duggins, & Willging, 2005; Chen et al., 2000; Semere et al., 2003), het versterken van de verantwoordelijkheid van de beroepskrachten (D'Alessandro & Dosa, 2001; Nieuwboer, 2014; Sim et al., 2007), het hanteren van een 'gouden standaard' (D'Alessandro & Kingsley, 2002; Hardwick & MacKenzie, 2003; Scullard, Peacock, & Davies, 2010) en het instellen van een keurmerk (Dornan & Oermann, 2006; HON).

Wat betreft de informatie over time-out heeft deze studie getoond dat een keurmerk inhoudelijke beperkingen heeft en dat een eenduidige 'gouden standaard' ontbreekt. Hoewel er niets op tegen is om de gebruikers van het internet via scholing en voorlichting 'mediawijzer' te maken en er ook al verschillende initiatieven zijn op dit gebied (zie Mediawijsheid, Stichting Opvoeden), zouden ook beroepskrachten die voorlichting geven via het internet zich goed bewust moeten zijn van hun verantwoordelijkheid om de informatie die zij doorgeven te baseren op de gezaghebbende bronnen die beschikbaar zijn en daarmee ook de complexiteit en risico's van een opvoedstrategie als time-out over te brengen.

Beperkingen

Deze studie is de eerste in zijn soort die een kritische analyse biedt van opvoedinformatie op het internet. Hieruit blijkt dat het valideren van dergelijke informatie een gecompliceerde taak is, met name als de wetenschappelijke evidentie over de te analyseren opvoedtechniek niet eenduidig en tamelijk beperkt is. Daarnaast bleek dat veel websites slechts zeer summiere informatie over time-out gaven, waardoor met deze analysemethode, die grotendeels bepaald is door een kwantitatieve norm van volledigheid van 14 criteria, vanzelfsprekend een lagere score werd behaald. De waardering van de diverse websites moet dan ook geïnterpreteerd worden met inachtneming van deze beperkingen.

Abstract

The aim of this study was to evaluate the quality of online information on Dutch and Belgian websites on time-out. Since time-out can result in an abuse of power, information about such a complex parenting tool must be reliable, accurate, complete and readable. Using a search engine, we found 24 websites on the subject of time-out. We developed an instrument to assess each website with formal criteria, content criteria and readability criteria, all based on previously used methods and literature. A quarter of the websites met the criteria sufficiently. The other websites, some in the higher rankings of the search index, offered too little or contradictory information. Due to a limited knowledge base a 'golden standard' of information on time-out is lacking, and expert opinion on time-out is divided. However, the quality of online parenting information on time-out may be improved by parenting practitioners and professional organizations by using scientific literature and clearly explain the complexity of this parenting strategy.

Referenties

- Bean, A. W., & Roberts M. W. (1981). The effect of time-out release contingencies on changes in child compliance. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 9(1), 95-105.
- Bernhardt, J. M., & Felter, E. M. (2004). Online pediatric information seeking among mothers of young children: Results from a qualitative study using focus groups. *Journal of Medical internet Research*, 6(1), e7.
- Blokland, G. (2008). Time-out, wat weten we ervan? http://www.positiefopvoeden.nl/beroepskrachten/getraind/sites/default/files/Informatie_over_time-out.pdf, geraadpleegd op 16-05-2013.
- Boston, M. M., Ruwe, E., Duggins, A., & Willging, J. P. (2005). Internet use by parents of children undergoing outpatient otolaryngology procedures, *Archives of otolaryngology – head and neck surgery*, 131(8), 719-722.
- CEFR, Raad voor Europa, 1996, http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Cadre1_en.asp, geraadpleegd op 30-08-2014.

- Cain, D. S. (2008). Parenting online and lay literature on infant spanking: Information readily available to parents. *Social Work in Health Care*, 47(2), 174-184.
- Calzada, E. J., Basil, S., & Fernandez, Y. (2013). What Latina Mothers Think of Evidence-Based Parenting Practices: A Qualitative Study of Treatment Acceptability. *Cognitive and Behavioral Practice*, 20(3), 362-374.
- Chen, L. E., Minkes, R. K., & Langer, J. C. (2000). Pediatric surgery on the internet: Is the truth out there? *Journal of Pediatric Surgery*, 35(8), 1179-1182.
- D'Alessandro, D. M., & Dosa, N. P. (2001). Empowering children and families with information technology. *Archives of Pediatrics Adolescent Medicine*, 155(10), 1131-1136.
- D'Alessandro, D., & Kingsley, P. (2002). Creating a pediatric digital library for pediatric health care providers and families. *Journal of the American Medical Informatics Association*, 9(2), 161-170.
- D'Alessandro, D. M., Kingsley, P., & Johnson-West, J. (2001). The readability of pediatric patient education materials on the World Wide Web. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 155(7), 807-812.
- Donaldson, J. M., & Vollmer, T. R. (2011). An evaluation and comparison of time-out procedures with and without release contingencies. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 44(4), 693-705.
- Donaldson, J. M., Vollmer, T. R., Yakich, T. M., & Van Camp, C. (2013). Effects of a reduced time-out interval on compliance with the time-out construction. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 46(2), 369-378.
- Dornan, B. A., & Oermann, M. H. (2006). Evaluation of breastfeeding web sites for patient education. *The American Journal of Maternal-Child Nursing*, 31(1), 18-23.
- Drayton, A. K., Andersen, M. N., Knight, R. M., Felt, B. T., Fredericks, E. M., & Dore-Stites, D. J. (2014). Internet Guidance on Time Out: Inaccuracies, Omissions, and What to Tell Parents Instead. *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics*, 35(4), 239-246.
- Erford, B. T. (1999). A modified time-out procedure for children with noncompliant or defiant behaviors. *Professional School Counseling*, 2(3), 205-210.
- Everett, G. E., Olmi, D. J., Edwards, R. P., Tingstrom, D. H., Sterling-Turner, H. E., & Christ, T. J. (2007). An empirical investigation of time-out with and without escape extinction to treat escape-maintained noncompliance. *Behavior Modification*, 31(4), 412-434.
- Fabiano, G. A., Pelham, W. E., Manos, M. J., Gnagy, E. M., Chronis, A. M., Onyango, A. N., & Swain, S. (2004). An evaluation of three time-out procedures for children with attention-deficit/hyperactivity disorder. *Behavior Therapy*, 35(3), 449-469.
- FRE test. http://en.wikipedia.org/wiki/Flesch%E2%80%93Kincaid_readability_test, geraadpleegd op 21-10-2013.
- Hardwick, J. C. R., & MacKenzie, F. M. (2003). Information contained in miscarriage-related websites and the predictive value of website scoring systems. *European Journal of Obstetrics Gynecology and Reproductive Biology*, 106(1), 60-63.
- Hobbs, S. A., & Forehand, R. (1977). Important parameters in use of timeout with children – re-examination. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 8(4), 365-370.
- Hobbs, S. A., Forehand, R., & Murray, R. G. (1978). Effects of various durations of timeout on non-compliant behavior of children. *Behavior Therapy*, 9(4), 652-656.
- HON, <http://www.hon.ch>, geraadpleegd op 30-08-2014.
- Houweling, H., Conyn-van Spaendonck, M., Paulussen, T., Verweij, M., & Ruitenbergh, E. J. (2011). Preparing for the next public debate: Universal vaccination against hepatitis B. *Vaccine*, 29(48), 8960-8964.
- Kata, A. (2010). A postmodern Pandora's box: Anti-vaccination misinformation on the internet. *Vaccine*, 28(7), 1709-1716.

- Kremer, M., Smith, A. B., & Lawrence, J. A. (2010). Family discipline incidents: An analysis of parental diaries. *Journal of Family Studies*, 16(3), 251-263.
- Lavigne, J. V., LeBailly, S. A., Gouze, K. R., Cicchetti, C., Pochyly, J., Arend, R., . . . Binns, H. J. (2008). Treating Oppositional Defiant Disorder in primary care: A comparison of three models. *Journal of Pediatric Psychology*, 33(5), 449-461.
- Leesbaarheidstest, <http://jeroenvandergun.nl/leesbaarheidstest>, geraadpleegd op 30-08-2014.
- Mace, F. C., Page, T. J., Ivancic, M. T., & O'Brien, S. (1986). Effectiveness of brief time-out with and without contingent delay – a comparative analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 19(1), 79-86.
- Morawska, A., & Sanders, M. (2011). Parental Use of Time Out Revisited: A Useful or Harmful Parenting Strategy? *Journal of Child and Family Studies*, 20(1), 1-8.
- Mediawijsheid, <http://www.mediawijsheid.nl/ouders/>, geraadpleegd op 30-08-2014.
- Nieuwboer, C. (2014). *Online Parenting Support, Guiding parents towards empowerment through single session email consultation* (Dissertatie, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, Nederland). Geraadpleegd op UvA Dare, <http://hdl.handle.net/11245/1.418409>
- Nieuwboer, C. C., Fukkink, R. G., & Hermanns, J. M. A. (2013). Peer and professional support on the Internet: A systematic review. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 16(7), 518-528.
- Oermann, M. H., Gerich, J., Ostosh, L., & Zaleski, S. (2013). Evaluation of Asthma Websites for patient and parent education, *Journal of Pediatric Nursing*, 18(6), 389-396.
- Oermann, M. H., Lowery, N. F., & Thornley, J. (2003). Evaluation of Web sites on management of pain in children. *Pain management nursing*, 4(3), 99-105.
- Owen, D. J., Slep, A. M. S., & Heyman, R. E. (2012). The Effect of Praise, Positive Nonverbal Response, Reprimand, and Negative Nonverbal Response on Child Compliance: A Systematic Review. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 15(4), 364-385.
- Pandolfini, C., Impicciatore, P., & Bonati, M. (2000). Parents on the Web: Risks for quality management of cough in children. *Pediatrics*, 105(1), e1.
- Plantin, L., & Daneback, K. (2009). Parenthood, information and support on the internet. A literature review of research on parents and professionals online. *Bmc Family Practice*, 10(1), 34-46.
- Roberts, M. W. (1982). The effects of warned versus unwarned time-out procedures on child non-compliance. *Child and Family Behavior Therapy*, 4(1), 37-53.
- Rothbaum, F., Martland, N., & Beswick Jannsen, J. B. (2008). Parents' reliance on the Web to find information about children and families: Socio-economic differences in use, skills and satisfaction. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29(2), 118-128.
- Scullard, P., Peacock, C., & Davies, P. (2010). Googling children's health: reliability of medical advice on the internet. *Archives of Disease in Childhood*, 95(8), 580-582.
- Semere, W., Karamanoukian, H. L., Levitt, M., Edwards, T., Murero, M., D'Ancona, G., & Glick, P. L. (2003). A pediatric surgery study: Parent usage of the internet for medical information. *Journal of Pediatric Surgery*, 38(4), 560-564.
- Sim, N. Z., Kitteringham, L., Spitz, L., Pierro, A., Kiely, E., Drake, D., & Curry, J. (2007). Information on the World Wide Web - how useful is it for parents? *Journal of Pediatric Surgery*, 42(2), 305-312.
- Solnick, J. V., Rincover, A., & Peterson, C. R. (1977). Some determinants of reinforcing and punishing effects of timeout. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 10(3), 415-424.
- Stichting Opvoeden, <http://www.stichtingopvoeden.nl>, geraadpleegd op 30-08-2014.
- Turner, K. M. T., & Sanders, M. R. (2006). Help when it's needed first: A controlled evaluation of brief, preventive behavioral family intervention in a primary care setting. *Behavior Therapy*, 37(2), 131-142.

